

Ambtenaar afdeling Nieuw-Guinea, lid van de Nieuw-Guineacommissie (Van Beuge) aan minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen), 23 mei 1950

Van Van Beuge. Afschrift aan Hirschfield. Vierde verslag.

De besprekingen in de commissie zijn in een moeilijk stadium gekomen wegens de sterk uiteenlopende meningen tussen de Nederlandse en Indonesische delegaties ten aanzien van taak en werkwijze der commissie, alsmede de samenstelling van het rapport. De Indonesische delegatie stelt zich op het standpunt dat reeds vaststaat dat de soevereiniteit over NG voor het jaareinde aan de RIS zal worden overgedragen en dat de onderhandelingen tussen de beide Regeringen zich derhalve zullen beperken tot de wijze waarop en de voorwaarden waaronder zulks zal geschieden en dat de taak van de commissie uit dien hoofde beperkt is tot voorbereiding der onderhandelingen als bovenbedoeld. Op die grond verzet zij zich tegen elk commissariaal onderzoek dat daar buiten valt en zou kunnen dienen om het Nederlandse standpunt te versterken. Een en ander is vervat in een korte nota.

De Nederlandse delegatie heeft hiertegen eveneens bij nota krachtig stelling genomen, waarbij nogmaals duidelijk het bekende Nederlandse standpunt inzake NG is gesteld, alsmede dat naar haar mening de s.o. over NG zelf in geschil is. Zij acht het de taak der commissie:

1. een onderzoek in te stellen naar alle factoren die van belang kunnen zijn voor beantwoording van de vraag of de soevereiniteit over NG bij Nederland behoort te blijven, dan wel aan de RIS behoort te worden overgedragen, waarbij het belang van de betrokken bevolking dient te prevaleren;
2. een rapport samen te stellen bevattende hetzij de gezamenlijke, hetzij beiderzijdse conclusies ten aanzien van de kwestie in geding, beschouwd in het licht van het belang der bevolking met de feiten waarop deze conclusies berusten. De Nederlandse delegatie wenst haar recht om aan de door haar noodzakelijk geachte vragen tenminste gelijke rangorde te zien toegekend als die welke van Indonesische zijde zijn gesteld, onverkort gehandhaafd te zien. Zij stelt zich uitdrukkelijk op het standpunt dat het bijeenbrengen van argumenten en materiaal ter ondersteuning c.q. bestrijding van wederzijdse standpunten tot de taak van de commissie behoort.

Na aankomst te Biak op 18 Mei stelde de Gouverneur 2 Soera Irian en 2 posters uit Indonesië afkomstig, ter kennisname in handen der commissie, waarbij op grove en lasterlijke wijze tegen het bestuur op NG werd gereageerd. De Nederlandse delegatie heeft in vergadering medegedeeld, door deze wijze van propaganda voering pijnlijk te zijn getroffen en zich het recht voor te behouden hierop terug te komen indien de loop van het onderzoek daartoe aanleiding mocht geven. Op 21 Mei ontving de commissie te Hollandia een brief van de directeur van BB en Justitie, waarbij werd medegedeeld dat de secretaris der Indonesische delegatie, Pello, op 20 dezer in het openbaar politieke propaganda heeft gevoerd, o.a. inhoudende dat de overgang van NG naar de RIS reeds een vaststaand feit was en dat men dus slechts voor de vorm met het Nederlandse gezag behoeft mede te werken.

De commissie is uitgenodigd dusdanige maatregelen te treffen dat herhaling van een dergelijk ongewenst optreden wordt voorkomen, aangezien anders geëigende maatregelen getroffen zullen moeten worden. De voorzitter van de week, Latuharary, heeft een onderzoek toegezegd: bij juistbevinding zal de Indonesische delegatie maatregelen nemen, bij voorbaat zijn excuses aangeboden.